Yargıtay 9. HD E.2026/13576 K.2026/8523 (05.10.2026)

Karar metni, Yargıtay Başkanlığı Karar Arama sistemindeki yayımlanmış hâliyle aynen aktarılmıştır; taraf adları kaynakta anonimdir.

9. Hukuk Dairesi 2026/13576 E. , 2026/8523 K.

"İçtihat Metni"

MAHKEMESİ : İzmir Bölge Adliye Mahkemesi 9. Hukuk Dairesi

SAYISI : 2026/1530 E., 2026/1692 K.

İLK DERECE MAHKEMESİ : Aydın 2. İş Mahkemesi

SAYISI : 2025/248 E., 2026/110 K.

Bölge Adliye Mahkemesi kararı davalılar vekilleri tarafından temyiz edilmekle; kesinlik, süre, temyiz şartı ve diğer usul eksiklikleri yönünden yapılan ön inceleme sonucunda temyiz dilekçelerinin kabulüne karar verildi.

Davalı ... (Sendika) vekilince temyiz incelemesinin duruşmalı olarak yapılması istenilmiş ise de; inceleme konusu dava, 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 369. maddesinde temyizde duruşmaya tâbi davalar arasında belirtilmediğinden, duruşma isteminin reddi ile incelemenin dosya üzerinden yapılmasına karar verildikten ve Tetkik Hâkimi tarafından hazırlanan rapor dinlendikten sonra dosyadaki belgeler incelenip gereği düşünüldü:

I. DAVA

Davacı vekili dava dilekçesinde; davalı ... Bakanlığının (Bakanlık) 18.07.2024 tarih ve ... sayılı yetki tespit yazısının müvekkiline 23.07.2024 tarihinde tebliğ edildiğini, söz konusu yazıda davalı Sendikanın işletme toplu iş sözleşmesi imzalamak için gerekli şartları sağladığının bildirildiğini ancak işçi sayısının hatalı olduğunu, yetki tespitinin işletme toplu iş sözleşmesi düzeyinde yapılmasının doğru olmadığını, müvekkiline ait aynı iş organizasyonu kapsamında tek bir işyeri niteliğinde olan beş birimin tamamının dikkate alınmadığını belirterek ve dilekçesinde yazılı diğer sebeplerle davalı Bakanlığın diğer davalı Sendika lehine yapmış olduğu 18.07.2024 tarih ve ... sayılı olumlu yetki tespitinin iptaline karar verilmesini talep etmiştir.

II. CEVAP

1. Davalı Sendika vekili cevap dilekçesinde; davacı işverence işçi sayısının hatalı olduğu ve tespite konu olan metal işkolunda kayıtlı ... sicil No.lu işyerleri dışında ..., ... sicil No.lu işyerlerinin de bulunduğunu ve bu üç işyerinde 30 işçinin çalıştığını iddia ettiğini, söz konusu üç işyerinin inşaat işkolunda tescil edildiğini, davacının belirttiği üç işyerinin farklı işkolunda kurulu olduğunu, bu nedenle Bakanlık yetki tespit yazısında haklı olarak bu işyerlerinin dikkate alınmadığını, davacının farklı işkoluna giren işyerlerinde çalışan işçilerin de toplam işçi nisabında dikkate alınması gerektiği yönündeki iddialarının haksız ve yasal dayanaktan yoksun olduğunu belirterek ve dilekçesinde yazılı diğer sebeplerle davanın reddini istemiştir.

2. Davalı Bakanlık vekili cevap dilekçesinde; yetki tespit başvuruları karşılanırken, işverenler tarafından Sosyal Güvenlik Kurumuna (SGK) yapılan işyerlerine ilişkin tescil ve işçi bildirimlerinin esas alındığını, sendika yetki sistemine SGK kayıtlarından otomasyon sistemiyle yansıyan bilgiler doğrultusunda işlem yapıldığını, ilgili Sendikanın adı geçen işyerlerinde işletme toplu iş sözleşmesi imzalamak için gerekli olan yüzde kırk üye şartını sağladığını belirterek ve dilekçesinde yazılı diğer sebeplerle davanın reddini istemiştir.

III. İLK DERECE MAHKEMESİ KARARI

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile; ..., ..., ..., ... sicil No.lu tüm birimlerin aynı iş organizasyonu kapsamında tek bir işyeri niteliğinde olduğu, yetki tespit başvuru tarihi itibarıyla tespit konusu ..., ..., ..., ... sicil No.lu işyerlerinde çalışan toplam 228 işçiden 102'sinin davalı Sendikaya kayıtlı bulunduğu, davalı Sendikanın 6356 sayılı Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanunu (6356 sayılı Kanun) kapsamında işyeri toplu iş sözleşmesi için gereken yarıdan fazla çoğunluğa sahip olmadığı gerekçesiyle davanın kabulü ile yetki tespitinin iptaline karar verilmiştir.

IV. İSTİNAF

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde davalılar vekilleri tarafından istinaf başvurusunda bulunulması üzerine, Bölge Adliye Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile; başvuruların ayrı ayrı esastan reddine karar verilmiştir.

V. TEMYİZ

A. Temyiz Sebepleri

1. Davalı Sendika vekili temyiz dilekçesinde: farklı işverenler adına farklı işkolunda kayıtlı üç işyerinin yetki tespitine dâhil edilemeyeceğini, aksi düşünülse dahi bu birimlerin aynı iş organizasyonu kapsamında tek bir işyeri niteliğinde kabul edilemeyeceğini ve dilekçesinde yazılı diğer sebepleri ileri sürmüştür.

2. Davalı Bakanlık vekili temyiz dilekçesinde; Bakanlık tespitinde yer almayan işyerlerinin farklı işkolunda yer aldığını, farklı işverenler adına kayıtlı bulunduğunu, Mahkemece dikkate alınmalarının hatalı olduğunu, dava konusu işlemin usul ve mevzuata uygun olduğunu ve dilekçesinde yazılı diğer sebepleri ileri sürmüştür.

B. Değerlendirme ve Gerekçe

Uyuşmazlık, 6356 sayılı Kanun'un 41 ve devamı maddeleri kapsamında yetki tespitine itiraz istemine ilişkindir.

Toplu iş sözleşmesi kavramı 2709 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasası’nın 53. maddesinde düzenlenmiştir. “Toplu iş sözleşmesi ve toplu sözleşme hakkı” başlıklı maddenin 1. fıkrasına göre “İşçiler ve işverenler, karşılıklı olarak ekonomik ve sosyal durumlarını ve çalışma şartlarını düzenlemek amacıyla toplu iş sözleşmesi yapma hakkına sahiptirler.”

6356 sayılı Kanun'un 41/1 hükmüne göre "Kurulu bulunduğu işkolunda çalışan işçilerin en az yüzde birinin üyesi bulunması şartıyla işçi sendikası, toplu iş sözleşmesinin kapsamına girecek işyerinde başvuru tarihinde çalışan işçilerin yarıdan fazlasının, işletmede ise yüzde kırkının kendi üyesi bulunması hâlinde bu işyeri veya işletme için toplu iş sözleşmesi yapmaya yetkilidir."

6356 sayılı Kanun'un "Yetki tespiti için başvuru" kenar başlıklı 42. maddesi şöyledir:

"(1) Toplu iş sözleşmesi yapmak isteyen işçi sendikası Bakanlığa başvurarak yetkili olduğunun tespitini ister. İşveren sendikası veya sendika üyesi olmayan işveren de Bakanlığa başvurarak yetkili işçi sendikasının tespitini isteyebilir.

(2) Bakanlık, kayıtlarına göre başvuru tarihi itibarıyla bir işçi sendikasının yetkili olduğunu tespit ettiğinde, başvuruyu, işyeri veya işletmedeki işçi ve üye sayısını, o işkolunda kurulu işçi sendikaları ile taraf olacak işveren sendikası veya sendika üyesi olmayan işverene altı iş günü içinde bildirir.

(3) İşçi sendikasının yetki şartlarına sahip olmadığının ya da işyerinde yetki şartlarına sahip bir işçi sendikasının bulunmadığının tespiti hâlinde, bu bilgiler sadece başvuruyu yapan tarafa bildirilir.

(4) Sigortalılığın başlangıcı ile sona ermesine ilişkin bildirimlerden yasal süresi içinde Sosyal Güvenlik Kurumuna yapılmayanlar, yetkili işçi sendikasının tespitinde dikkate alınmaz.

(5) Yetki tespiti ile ilgili usul ve esaslar Bakanlıkça çıkarılacak bir yönetmelikle düzenlenir."

Yine aynı Kanun'un "Yetki itirazı" kenar başlıklı 43. maddesi de şu şekildedir:

"(1) Kendilerine 42 nci madde uyarınca gönderilen tespit yazısını alan işçi veya işveren sendikaları veya sendika üyesi olmayan işveren; taraflardan birinin veya her ikisinin yetki şartlarına sahip olmadığı veya kendisinin bu şartları taşıdığı yolundaki itirazını, nedenlerini de göstererek yazının kendilerine tebliğ edildiği tarihten itibaren altı iş günü içinde mahkemeye yapabilir.

(2) İtiraz dilekçesi görevli makama kayıt ettirildikten sonra mahkemeye verilir. Kurulu bulunduğu işkolunda çalışan işçilerin yüzde birinden daha az üyesi bulunan işçi sendikası, yetki itirazında bulunamaz.

(3) İtiraz dilekçesinde veya ekinde somut delillerin yer almaması hâlinde itiraz incelenmeksizin reddedilir. İşçi ve üye sayılarının tespitinde maddi hata ve süreye ilişkin itirazları mahkeme altı iş günü içinde duruşma yapmaksızın kesin olarak karara …. (Değişik cümle: 12/10/2017-7036/34 md.) Bunların dışındaki itirazlar için mahkeme, duruşma yaparak karar verir ve bu karar hakkında istinaf yoluna başvurulması hâlinde bölge adliye mahkemesi bir ay içinde kararını verir. (Ek cümle: 12/10/2017-7036/34 md.) Bu karara karşı temyiz yoluna başvurulması hâlinde Yargıtay bir ay içinde kesin olarak karar verir.

(4) 42 nci maddenin üçüncü fıkrası uyarınca kendisine yetki şartlarına sahip olmadığı bildirilen işçi sendikası, altı iş günü içinde yetkili olup olmadığının tespiti için dava açabilir. Mahkeme açılan davayı o işkolunda çalışan işçilerin en az yüzde birini üye kaydeden işçi sendikaları ile işveren sendikası veya sendika üyesi olmayan işverene de bildirir. Mahkeme davayı iki ay içinde sonuçlandırır.

(5) İtiraz, karar kesinleşinceye kadar yetki işlemlerini durdurur."

İnceleme konusu davada, Bakanlık tarafından, 10.07.2024 başvuru tarihi itibarıyla davacı işverene ait ... sicil No.lu işyerlerinde toplam 198 işçi çalıştığı ve davalı Sendikanın 111 üyesi bulunduğu gerekçesiyle işletme toplu iş sözleşmesi yapabilmek için davalı Sendikanın gerekli çoğunluğu sağladığına dair 18.07.2024 tarihli olumlu yetki tespiti kararı verilmiştir.

Somut uyuşmazlıkta davacı işverence, Bakanlık tespitinde yer almayan işyerleri bulunduğu, çalışan işçi sayısının Bakanlıkça tespit edilenden daha fazla olduğu iddia edilmiş, İlk Derece Mahkemesi tarafından Bakanlık tespitinde belirtilenin aksine davacı işverenin davalı Sendikanın kurulu bulunduğu işkolunda 5 birimi bulunduğu, başvuru tarihi itibarıyla bu birimlerde çalışan toplam 228 işçiden 102'sinin sendika üyesi olduğu ve davalı Sendikanın işyeri toplu iş sözleşmesi için aranan yarıdan fazla çoğunluğa sahip olmadığı gerekçesiyle davanın kabulüne karar verilmiş ve Bölge Adliye Mahkemesince de istinaf başvurusunun esastan reddine hükmedilmiş ise de karar dosya içeriğine uygun düşmemektedir.

Mahkemece bilirkişi raporu doğrultusunda ..., ..., ..., ... sicil No.lu birimlerin aynı iş organizasyonu kapsamında tek bir işyeri niteliğinde olduğu ve bu işyerinde çalışan toplam 228 işçiden 102'sinin davalı Sendika üyesi olduğu gerekçesiyle yetki tespit kararı iptal edilmiştir.

Belirtmek gerekir ki, Mahkemece yetki tespitine dâhil edilen ..., ... sicil No.lu 3 işyeri İşkolları Yönetmeliği'nin 13 sıra No.lu inşaat işkolunda kurulu olup dava dışı başka işverenlere aittir. Nitekim bu husus SGK kayıtlarından da açık bir şekilde anlaşılmaktadır. Bu itibarla, davacı işveren Şirkete ait olmayan ve farklı işkolunda kurulu bulunan ..., ... sicil

No.lu işyerlerinin yetki tespitinde dikkate alınması mümkün değildir.

Diğer taraftan ..., ... sicil No.lu işyerlerinin dikkate alınmaması durumunda yetki tespitine esas alınan iki birimde çalışan toplam işçi sayısı 198'dir. Buna göre yetki başvuru tarihinde davalı Sendika üye sayısının 111 olduğu ve davalı Sendikanın yetki başvuru tarihi itibarıyla tespite esas alınan iki birimde yarıdan fazla çoğunluğu bulunduğundan, birimlerin tek bir işyeri niteliğinde olup olmadığının araştırılmasının gerekmediği ve Sendikanın işletme toplu iş sözleşmesi yapabilmek için gereken çoğunluğu sağladığı tartışmasızdır.

Yukarıda ayrıntılı olarak açıklanan maddi ve hukuki olgular karşısında davacı işveren tarafından yetki tespitinin iptalini gerektirecek başkaca bir olgunun da kanıtlanamadığının anlaşılmasına göre İlk Derece Mahkemesince davanın reddine karar verilmesi gerekirken eksik inceleme ile yazılı şekilde hüküm tesisi ve Bölge Adliye Mahkemesince de istinaf başvurularının esastan reddine karar verilmesi isabetsizdir. Belirtilen sebeplerle, 6356 sayılı Kanun'un 43/3 hükmü uyarınca hükmün bozulmak suretiyle ortadan kaldırılması ve aşağıdaki gibi karar verilmesi gerekmiştir.

VI. HÜKÜM

Açıklanan sebeplerle;

Yukarıda tarih ve sayısı belirtilen İlk Derece Mahkemesi kararı ile Bölge Adliye Mahkemesi kararının BOZULARAK ORTADAN KALDIRILMASINA,

1. Davanın REDDİNE,

2. Karar tarihi itibarıyla alınması gerekli olan 732,00 TL harçtan, peşin alınan 427,60 TL harcın mahsubu ile bakiye 304,40 TL harcın davacıdan tahsili ile Hazineye irat kaydına,

3. Karar tarihinde yürürlükte bulunan Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi'ne göre 45.000,00 TL vekâlet ücretinin davacıdan alınarak davalılara müştereken verilmesine,

4. Davalı Sendika tarafından yatırılan 2.002,00 TL istinaf yoluna başvurma harcı ile 3.608,50 TL temyiz yoluna başvurma harcı olmak üzere toplam 5.610,50 TL harcın davacıdan alınarak davalıya verilmesine, davalı Sendika tarafından yatırılan 732,00 TL istinaf karar harcının istek hâlinde davalıya iadesine,

5. Davacının yapmış olduğu yargılama giderinin üzerinde bırakılmasına, davalı Sendikanın 905,00 TL, davalı Bakanlığın 820,00 TL yargılama giderlerinin davacıdan tahsili ile davalılara ödenmesine,

6. Yatırılan gider avanslarından varsa kullanılmayan bakiyelerinin ilgili taraflara iadesine,

Peşin alınan temyiz karar harcının istek hâlinde davalılardan ... Sendikasına iadesine,

Dosyanın İlk Derece Mahkemesine, kararın bir örneğinin kararı veren Bölge Adliye Mahkemesine gönderilmesine,

05.10.2026 tarihinde oy birliğiyle kesin olarak karar verildi